

Garantir vinavant in provediment decentral

Rapport davart il provediment da sanadad actual dal chantun Grischun

DA MARTIN CABALZAR/FMR

■ **Dapi intgins onns publitgescha il chantun annualmain in rapport davart la situaziun actuala dal provediment da sanadad. Da nov vegn quest rapport cumplexiv mess a disposiziun online cun chartas, tabellas e diagrams interactivs.** Sco quai ch'il schef dil departament da giustia, segirezza a sanadad *Peter Peyer* di, permetta la publicaziun online da render public pli svelti il rapport e da cumpletar permanentamain las datas. Il rapport sa basa essenzialmain sin las datas che vegnan messas a disposiziun da las singulas instituziuns ed arcunadas da l'Uffizi chantunal da sanadad. Il rapport dat ina survista cumplexiva davart tut ils secturs da sanadad sco ospitals, chasas da tgira, organisaziuns da spitex, instituts da rehabilitaziun e psichiatria, servetschs da salvament e medis da chasa. «Il rapport duai gidar tut las personas involvidas en ils fatgs da sanadad da prender las decisiuns necessarias per manar a moda cunvegenta lur manaschis», di il cusseglier guvernativ Peter Peyer. I giaja qua er per tegnair en egl il svilup e per garantir il provediment decentral da sanadad en il Grischun, era a lunga vista.

12 regiuns cun 13 ospitals

Il chantun Grischun è repartì en 12 regiuns d'ospital. Cun excepziun da la regiun Mesolcina che è orientada vers il Tessin dispona scadina regiun d'in ospital acut. A S. Murezzan e Fläsch datti plinavant clinicas privatas. Ils ospitals grischuns disponan tut en tut da 452 letgs, 24 da quels en clinicas privatas. Trais quartas dals pa-

Il provediment da sanadad è ina gronda sfida cunzunt per regiuns cun bler glied veglia.

FOTO PHILIPP BAER

zients derivan dal Grischun, en ils ospitals regiunals derivan la mesadad or da l'atgna regiun. Ils ospitals en las regiuns turisticas tractan dapli pazients esters che indigens. La cumpart da las personas pensiunadas che han ina cumpart da 20 pertschient da la populaziun entira è cun 40 pertschient marcantamain pli auta che en la media svizra. En ils ospitals grischuns vegnan tractads staziunar annualmain passa 30 000 pazients. Entant ch'il dumber da pazients en las clinicas publicas è restà detg constant l'ultim decenni è el creschì marcantamain en las duas clinicas privatas. La media da la dimora en ospital munta a 5 dis, la tendenza mussa engiu. Tranter ils ospitals grischuns exista ina ferma cooperaziun, quai cunzunt cun l'Ospital chantunal.

17 regiuns cun 51 chasas da tgira

Las 51 chasas d'attempads e da tgira dal Grischun disponan da radund 2500 letgs. Annualmain dattan las chasas da tgira grischunas suttetg a radund 3500 cussedents. Malgrà l'augment da la populaziun attempada è l'occupaziun da las chasas restada constanta ils ultims quatter onns. Adina dapli calamita han furmas d'abitar alternativas ed ils servetschs extendids da spitex che lubescha als seniors da star pli ditg a chasa. Entant che las chasas da tgira da Bregaglia, Mesolcina e Surselva nodan ina reduziun marcanta da clients, crescha lur dumber cunzunt en il Plaun ed en Val Müstair. En la media stattan ils attempads 750 dis en chasas da tgira, pia bun dus onns. Radund ina terza banduna

quellas già sunter maximal 90 dis. Ducas terzas dals cussedents passentan maximum trais onns en chasa da tgira. La media da vegliadetgna dals attempads en instituziuns staziunaras è tranter 84 ed 85 onns. 80 pertschient dals abitants èn sur otganta, radund 35 pertschient schizunt sur novanta. Il termin d'entrada en chasa da vegls s'entarda tendenzi-almain ils ultims onns.

Las 51 chasas da tgira chaschunan annualmain custs da radund 250 milliuns, ils deficits totals muntan a radund 10 milliuns. La gronda part dals manaschis – cun excepziun da Tavau e Surses – na portan betg sasezs. En la media custa in di da tgira radund 300 francs. Mo radund la mesadad dals custs èn custs da tgira, ils ulteriurs èn d'attribuir als servetschs da pensiun, restauraziun, pedel ed administraziun.

18 regiuns da spitex cun 21 servetschs

Ils servetschs da spitex faciliteschan che personas attempadas pon restar pli ditg a chasa. Radund 80 pertschient dals clients fan diever dal servetsch da tgira, radund duas terzas era da servetsch accompagnant. Tut en tut porschan las 18 regiuns grischunas 900 000 uras da servetsch, plinavant servan ellas annualmain 175 000 tschaveras per 1800 personas. Tut en tut occupan ils servetschs da spitex 420 plazzas cumplainas, ils custs annuals muntan a radund 43 milliuns. Radund 60 pertschient da las expensas vegnan generadas ord atgnas prestaziuns, il rest vegn subvenziunà.